

Aktsiisitõusud ei ole jätkusuutlikud ning need tuleb peatada

EML

Postitaja:

Postitatud : 22.09.2016 16:13:02

Eesti Maksumaksjate Liit juhib eelarveläbirääkimiste ajal tähelepanu, et valitsuse plaan jätkata järskude aktsiisitõusudega 2017. aastal ei ole jätkusuutlik. Kiired aktsiisitõusud on juba endaga kaasa toonud piirikaubanduse ja salakaubanduse kasvu ning see võib anda majandusele pikaajalise negatiivse impulsi, mis läheb kallimaks kui planeeritud tulu.

2015. aasta Riigikogu valimiste järel pandi uue võimuliidu lubaduste katteks sotsiaalmaksuseaduse, tulumaksuseaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega 2020. aastani paika järsud alkoholi- ja tubakaaktsiisi tõusud ning tõsteti kütuste aktsiisi ja majutusteenuste käibemaksu määr. Sigarettide aktsiisimäär tõuseb praeguse kava järgi aastaks 2020 40%, sellele lisandub vastavalt suurem kaupluse juurdehindlus ja käibemaks. Tubakatoodete maaletoojad on välja toonud, et kaubandusse realselt müüdud kogused on terve aasta olnud võrreldes eelmise aastaga keskmiselt 4% langustrendis. Rahandusministeerium on prognoosinud 2016. aastal tubakatoodete legaalse tarbimise languseks 2,2%. Juba eelmisel aastal langes kange alkoholi müük Konjunktuuriinstituudi andmetel 7% võrreldes 2014. aastaga. Uuringufirma Nielsen andmetel langes 2016. aasta esimese 6 kuuga viina müük täiendavalt 9,4% ja suvest alates juba 19%. Tänavust alkoholimüügi langust iseloomustavad kange alkoholi müügimahtude vähenemised Eesti lõunapoolsetes maakondades 30–50% ning maapoodide sulgemised Läti-Eesti alkoholi piirikaubanduse tõttu. Uuringufirma Nielsen regulaarse salaturu-uuringu kohaselt on tubakatoodete salaturu osakaal 2016. aastal kasvama hakanud. See tähendab, et salaturg hakkas kasvama juba enne, kui aktsiisitõusude tulemusena hinnad kasvama hakkasid. Sigarettide salaturg moodustas 2016. aasta teises kvartalis „tühja paki uuringu“ põhjal 15% turust, Narvas on salasigarettide osakaal 30,9%, Haapsalus 20% ja Kuressaares 15% kogu tarbimisest. Kange alkoholi segmendis hindab Konjunktuuriinstituut salaviina osakaalu suuruseks umbes 19% viinaturust. Lisaks Valgevene ja Venemaa maksumärgiga sigarettide sissevoolule tuleb arvestada, et ka naaberriigi Läti sigarettide hinnad on ja jäävad Eesti omadele alla. Järgmisel aastal on hinnavahe 7%, 2018. aastal aga juba üle 12%. Läti madalam alkoholiaktsiis ja piirikaubanduse soodsad hinnad on kujundanud Läti piiril müüdava soodsa ja enimmüüdava viina hinna ligi 2 eurot (33%) odavamaks kui Eestis. Lätist sisse toodavad suured alkoholikogused on enamasti legaalsed, kuigi küsitlusfirma Norstat augustikaise uuringu kohaselt on tervelt 37% küsitletutest toonud alkoholi teistele isikutele, mis on tegelikult ebaseaduslik. Aktsiisikaupade (alkoholi, tubaka ja kütuse) vastastikune mõju Läti piirikaubanduses on tuntav. Minnes ostma alkoholi, ostetakse kaasa ka sigarette ning tangitakse kütust. Norstati uuring näitas, et 60% Läti piiripoodidest alkoholi ostnud inimestest ostis Lätist ka muid kaupu või tarbis teenuseid. Aktsiise tõstes kinnistatakse suund Läti piirikaubandusele, mille mõjud majandusele on ohtlikud ja pikaajalised. Varem planeeritud 5%-lise aktsiisimäär tõusu asemel on alkoholi aktsiisi kahel korral 15% võrra tõstetud. Samas laekus juba 2015. aastal kange alkoholi aktsiisi 7 miljonit eurot ehk 4,9% vähem kui oli laekunud aasta varem, enne suuri aktsiisitõuse. „Aktsiisitõusude seadusesse on küll kirjutatud tingimus, et valitsus võtab endale kohustuseks analüüsida aktsiisitõusude mõjusid ning vajadusel kaaluda, milliseid samme astuda, kuid siiani on valitsus aktsiisitõusude negatiivset mõju Eesti majandusele eitanud. Kui suureks peab paisuma salaturg ja kui paljud Läti piiri ääres asuvad Eesti kauplused peavad ukseid sulgema, et valitsus olukorda analüüsimisväärseks hindaks?

Maksumaksjate liit näeb põhjust aktsiisikiirendusele pidurit tõmmata, et ära hoida ulatuslikumaid kahjusid, mida kasvav varimajandus ja näiliselt korrektne piirikaubandus endaga kaasa toob,” ütles Eesti Maksumaksjate Liidu juhatuse liige Lasse Lehis.